

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, péntek, augusztus 19

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	16 frt.
Egész évre	8 „
Fél évre	4 „
Negyedévre	2 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főfő 12-ik szám.

Hívatások nem adóznak vissza.

Tizenegyedik évfolyam.

A NŐI IPAR ÜNNEPE.

Magyarország hölgyei házi iparkodásuk eredményét gyűjtötték a fővárosba, s egy lélekemelő ünnepet rendeztek a női munkának. Elragadtatással szól az egész magyar sajtó e kiállításnagyszerűségéről s hódolattal emel kalapot a női szorgalom előtt.

Kétségtelen, hogy nálunk, a hol a nő csaknem minden pályáról le van szorítva, a legfőbb dicsőségen kívül, hogy jó családanya lehet, leginkább a házi iparkodás műveivel szerezhet magának babérokat. Gyáraink nincsenek, önálló iparnak üzése férfiaknak is szükséges fizesi ki magát, kereskedőségét, üzletvezetői állásokra, miként külföldön, nálunk nem alkalmaztatnak, újabb alkotmányosságunk óta megnyitottak ugyan számukra a távirdai szolgálat, nagyobb számmal alkalmaztatnak tanítónők. — De mindez mennyire eltörpül csekélység kenyérkeresetnek azon óriási munkaerő részére, mely felett Magyarország lakosainak női fele rendelkezik. Valóban a női emancipáció megoldása nálunk csak abban állhatna, hogy a nők számára munkatér legyen biztosítva.

Mi most a budapesti kiállítás?

A férj munkálkodik a nőért, s kinek családját nem ékítette fel a sors utódokkal, a munkaszerető nő csecebecsékét készít óriási fáradsággal és szorgalommal. A kiállításon a munkák igen tekintélyes része unaloműzésből nagy szorgalommal készített, de kevés értékkel bíró cikkekkel áll. A másik részét képezik a készítményeknek a tanítónőképezdek és iskolák munkái, melyeknek célja, hogy a tanítónő tanítványait a női kéz által fedezhető házi szükségletek kielégítésére oktassa, vagy mint anya, enmagá legyen képes megkészsíteni a szükségseket. Mindez hasznos is, szükséges is, hasznára van a háztűzhelynek, de még nem kenyérkereset, nem olyan foglalkozás, a mi a nőt saját életének fentartására, szükség esetén saját mindennapijának előteremtésére képesítené. E célból házilag előállított kereskedelmi cikkekre volna szükség és ilyen vajmi kevés van a kiállításon.

A nő munkájában bámulatosan kitartó, görnyedezve egyféle ütések mellett ezeren és ezeren ernyedetlen munkálkodással élnek a örömtelen napjaikat. Nincs a munkára hivatalos órájuk, mint a férfiaknak, az egész nap munkaidő nekik, s ha a nap elvitte magával a vilá-

A KELET TÁRCZÁJA.

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizenharmadik fejezet.

A veszély órája.

(Folytatás.)

Emilia hirtelen felült. Már nem mesze lehetünk New-Yorktól, szól, hol járunk most?

— Nem tudom bizonyosan, válaszolt Gertrud, azt hiszem közel járunk a palizadokhoz. Ha itt várni fog reám felmegyek s megnézem.

Gyors léptekkel áthaladt a szalonnán, s épen felakart menni a lépcsőkhöz, midőn valami különös zörejt, melybe sietős léptek zaja vegyült, nagyon megijesztette. Még is tovább ment, bár párszor ijedt arcu emberek által megfogództatott, kik előre tolakodtak, hogy a mozgalom okát megtudják. Épen felérkezett már a lépcső felső fokára, s félénken körül nézett, midőn egy halálsápadt férfi, líhegve rohant el mellette, e borzasztó szót kiáltva: Tűz van! tűz van!

Egy perc múlva a zavar és rémület oly jelenet következett be, mely igen borzasztó volt arra, hogy toll leírassa.

A légtér kétségbeesettek kiáltozása s sikoltása töltötte be, ki szeretteiért remeggett, kit saját romlásának érzete töltött el rémülettel, egyik a másikat hívta segítségül, hol mindannyian védtelenek vol-

gosságot, egy helyben ülve, egy lámpafénye mellett ültögetnek és ültögetnek tovább és tovább.

Mily kebelzsorító látvány, hogy e munkának alig van értéke és silányabb kenyér az a legmegvetettebb férfi munkánál. A városban egy pár család meg lehet elviselni a nőnek ezen készítményeit, de falun már legkisebb értékkel sem bír az; mindenki maga végzi el magának. A varrás általános foglalkozása az összes női lakosságnak és egy pár piperekészítőnél leszámítva, Magyarországon nő vagyona még nem tett szert a varrásból.

Miért?

Mert a mit ez úton készít, nem kereskedelmi cikkek. A külföldről érkező fejérművek mind izletesebben vannak kiállítva, jobban vannak szabva, következőleg kelendőbbek, mint az övéi. Telve velők valamennyi üzlet minden városban, s hiában keresnők ugyanott szorgalmas honleányaink munkáit; holott ama ajánlatos külsejű, de rosszabb minőségű cikkeknek is csak női kezek, talán a miéinknél kevésbé munkás női kezek hozták létre. És amazok oda kitűnő megdagodnak e munka után, a miéink nyomorral küzdenek.

Csak hogy oda kitűnő nagy áldozatokkal fentartott női iparosok állanak fenn, s a tanulás és tudás nyitja mindennek.

A kicsike Würtembergben az 1818-diki inség után a kormány különböző iparosokat állított fel. Ez iskolákban a többiek között 43 ezer nő nyert ez idő szerint a női iparcikkek mikénti készítéséből oktatást. És Würtemberg női az egész művelt világot elárasztják kitűnő készítményeikkel. Új házak, sőt új városok keletkeztek e munkából.

S ezzel megmondhatjuk, hogy nálunk mi hiányzik.

A pénzügyminiszteriumban, írja a „Hon”, három nagy törvényjavaslat dolgoznak most. Az egyik az adókezelési, mely az 1876. XV. t. cikk megtartandó részét is fel fogja ölelni, úgy, hogy egy egységes törvényt fog képezni. Sőt össze az egyenes adókra vonatkozó összes szabályrendeletek és utasítások is össze fognak állítani, úgy, hogy az egyenes adókra vonatkozó minden intézkedés együtt lesz. A másik törvényjavaslat a pénzügyi bíráskodásról szól. Ez most önálló 5 tagu senatusból fog állni; teljesen függetlenül a kormánytól. És ugy az egyenesadók, mint indirekt adók és illetékek összes szabályai számára összeállítanak: hogy teljesen egységes eljárása legyen.

tak. Sokan, kik ezelőtt soha sem imádkoztak, lelkeiket e szívők mélyéből fakadó felkiáltásban öntötték ki: „Oh isten, isten segits!” Soknak feje szédült s csak nem öntudatát veszít a veszély és inség ez órájában; sok bátor lélek megtörtött e rémület s ijedelem közepette.

Gertrud sugar alakja, kiegyenesedett s körül nézett minden oldalra, míg sötét szemei rémült kifejezést öltöttek. Minden körülte hasonló izgultságban volt, de a romboló elem, még csak egy irányban volt látható. A hajó közepe felé, hol a legmagasabb fokig áthevített géptől a kiszáradt, s gyűlékony anyagból készült jármű hirtelen tűzet kapott, már is óriási lángoszlop emelkedett felfelé, mely égő karmait szétterjesztve a legerősebb lelkűek szívét is rettegés és félelemmel töltötte el. Gertrud csak egyetlen pillantást vetett arra felé, s aztán futva indult lefelé a lépcsőkhöz, csak arra gondolva, hogy ismét Emiliához juthasson; de az első lépésnél fellett tartóztatva. A mint egyetlen lépést tett lefelé, két erős kar által érezte magát megragadtatni, s ismét a fedélzetre vitetni, mialatt egy ismerős hang így szól gyorsan:

— Gertrud „kedves gyermekem, legyen nyugodt, legyen nyugodt meg fogom menteni.

Volt is oka kérni őt, hogy legyen nyugton, mert egész erejéből védte magát, hogy karjaiból szabaduljon.

— Hol van Emilia? kérdezte mr. Phillips, mert ő volt.

— Ott, ott a hajó szobájában, mutá-

Végül: készült a vadászati és fegyveradó reformja is.

KÜLFÖLD.

A németországi választási mozgalmak legfontosabb jelensége a liberálisok nagy gyűlése volt. Az összes liberális sajtó rokonszenves hangon üdvözlö e gyűlést, a melyben az összes liberálisok egyesülése a választási küzdelmekre teljes érvényre jutott. A „National Ztg.” első fontos lépésnek tartja e gyűlést a választók köréből alkotmányos ellenzéki párt alakítására. A conservatívek és clericalisok egyetértésére nézve igen tanulságos a „Nordd. Allgem.” eljárása, hogy miként kenegeti mézzel a clericalisok száját, s megnyugvással veszi tudomásul a „Germania” ama tudósítását, hogy a hivatalos oldalról nem régen annyira ajánlott röpiratnak: „Hová törekszik Bismarck herceg?” — szerzője egy ultramontan meggyőződése miatt a porosz hatóságoktól sokat zaklatott és üldözött férfiú.

Mint a „Magdeburger Zeitg.” biztos forrásból értesül, a Vilmos császárhoz intézett fonyogató levelek esztelen gyerek-csinnyekre vezethetők vissza, a mennyiben azok szerzője egy alig 18 éves, bizonyos Liedke nevű ifjú, fia egy elilingi tanítónak, kit a social-democraticus röpiratok olvasása indította e tette.

Az olasz király látogatását a Habsburg háznál, egyre ventillálják az olasz lapok s abbeli élénk óhajoknak adnak kifejezést, hogy a látogatás csakugyan megtörténjék, de oly módon, hogy a király bécsi látogatását a berlini vagy megelőzze, vagy kövesse. Szóval melegen nyilatkozik az olasz a mellett, hogy Olaszország az osztrák-magyar-német szövetséghez csatlakozzék.

A meetingek, melyeket Olaszországban tartottak a múlt vasárnapon, hogy a garancia törvény ellen protestálnak, meglehetősen viharosan folytak le. Genéből a hatóságok jelen volt képviselője feloszlatta a gyűlést, mert Garibaldi vénének, Cauzionak egy levele olvastatott fel, melyben a király ellen sértő kifejezések voltak. A gyűlés résztvevői nem voltak hajlandók önként elhárítani, s azért mintegy 2000 emberrel telt színház épületet, hol a meeting tartatott, karhatalommal kellett kiűriteni. Sienában hasonló sors érte a gyűlést; ezen a példa ellen olvastak fel egy sértő levelet Petronitól, de itt a gyűlés egész csendben önként szünt meg. S így tehát az egész protestálási mozgalom valószínűleg nyom nélkül tűnik el, miután a kormány azt erőlyesen elnyomja.

Rocheport Clemenceau és Lacroisnak sikerült megakadályozni egy botrány rendezése által azt, hogy Gambetta elmondja választói előtt

tott lefelé Gertrud. Bocsásson, bocsásson, hogy lemehessek

Phillips egy pillantást vetett maga körül, s aztán silárd hangon szól:

— Legyen nyugodt, gyermekem, mindkettőtököt regmenthetem, kövessen.

Ezzel egyden ugrással alant temett. s be rohar a hajó szobába.

Egyik legtovábbi zúgban térdelt Emilia, kezeit szszekulcsolva, areza angelához hasonló szelíd megnyugovást tükrözve vissza. Gertrud s mr. Phillips egy perc alatt mellette voltak. Utóbbi lehajolt, hogy kjaiba vegye őt, s Gertrud is így kiált:

— Jöjjön milia, jöjjön, ő megment minket!

De Emilia lent állt.

— Hagyj e Gertrud, kérlek hagyj el.

— Oh! szí, s köny áztatta arcát az idegen felé ordítá, hagyjon engem uram, s mentesleg gyermekemet.

Mielőtt azoan e szavakat kiejtette volna, áthaladt vele a szobán, s Gertrud nyomon kette megmentőjét.

Ha elérhék a hajó kanyarulatát, szólott mr. Phills rekedtes hangon, meg vagyunk mentv

Ez azonban lehetetlen volt. Az egész közép része a zónék most már lángokban állt. — ent isten kiáltott fel, későn érkezünk, szza kell térnünk.

Néhány pz múlva, nagy nehézségekkel küzdve érték ismét a hajó szobát és most a jó, mélyet a mint a tí-

Charorneban programját. Félórai zaj és láрма után, mely alatt Gambetta nem juthatott szóhoz, kénytelen volt visszavonulni, s a mintegy 10 ezer főből álló gyűlést oda hagyni. A választók erre elhagyták a gyűlés termet s a fődítorok-nak nem maradt más hátra, mint a puszta falak előtt beszélni.

Gambetta különben nem maradt adós, s a zavargókat az őket illető megvetéssel illette, s vastag igazságokat mondott nekik. De, hogy vajjon észszertü volt-e tőle, hogy így járt el a zavargókkal, kik között alkalmasint választók is lehettek, az más kérdés. A botrányban nemcsak az intransigens-ok, de monarchisták is részt vettek. Hogy különben Rochefort mennyire a neveség meg Gambetta elleni gyűlöletében, — leginkább kitűnik abból, hogy a kamara elnököt III. Sándor ezárhoz hasonlítja, ki a gatschinali várban rejté el magát. S midőn egyidejűleg kihívta Gambettát a nyílt harczra, Revillon és Lacroix ellen, egyuttal gondoskodott arról is, hogy Gambetta a keddi gyűlésen szóhoz ne jusson. Ezen taktika legjobban mutatja az intransigens-ok gyengegégét a kamara elnök oportunistájával szemben, — s ha ettől nem féltek volna, nem használtak volna Bellvilleben nyors erőszakot.

BELFÖLD.

Görgény Szt.-Imre, 1881. aug. 16.

Görgény vidékén e hó 15 én este ropant szélvész dühöngött, mintegy 3 óránt szüntelen villámlott, dörgött s hullott a zápor. — A szélvész nagymérvű károkat okozott, a mezői terményeket egészen lefektette a földre, sok fát kitört s számtalan épület fedelét felszakította. — Görgény Szt.-Imrén az oláh templom tornyáról a nagykeresztet levitte s a templom födelének nagy részét elvitte.

Az oláh nép most ezért a papot okozza, mert „Marina” napján a pap a mezőre ment dolgozni, holott azon napon nem lett volna szabad dolgozni.

Görgény-Szt.-Imre, a vár és park lefény. képezése végett két fiatal fényképész tartózkodik itt, kik működésüket ma fogják megkezdeni.

Ő fensége a trónörökös fogadtatására még nem folynak a berendezések és előkészületek, mert az attól függ, hogy a vadászatok miképp sikerülnek, s csak aztán látnak hozzá, hogy a fogadtatás a magas vendéghez méltó legyen.

r. l.

Magyarország Fiuméhez való joga. (Folytatás.)

Zágráb, Varasd, Kőrös megyét szintén valamennyi érintett író s kijelölt évi

zet észrevették, a part felé kezdtek kormányozni, egész erővel belelöközött egy parti sziklába, s közepén kettétört. A hajó eleje tehát a part közelében állt, eléggé közel arra, hogy csaknem bizonyossággal meglehessen azok életét meenteni, a kik a hajó e részében voltak. De jaj volt azoknak, kik a fedélzet háttérben maradtak, mely messze ben uszott a folyón, míg a part felől fuvó szél az emésztő lángot épen arra felé csapta, s azokat, kik a szétzúzott töredékek fögőzködtek, két egyenlően veszélyes, s végromlást okozó elem közé sodorni — fenyegette.

(Folyt. köv.)

Az erdélyrészi kárpátok állatvilága.

IV.

Állataink a havasokon.

Havasaink legszebb éke, a magasabb rendű állatvilágból, névszerint az emlősök osztályából, kétségkívül a nyulank zerge, mely a házhoz és a paringul, valamint a fogarasi és barezasági havasokat meglehetősen számban lakja. Hogy hajdan még közszeli zerge is lakott havasainkon, nemcsak a különböző tradíciókból, de kitűnik még azon körülményből is, hogy a Bucsecs északnyugati oldalán, valamint délkeleten is még ma is előfordul egy ugynevezett czapuluj pojana (pojani kecske).

A vakondok, úgy látszik, teljesen kipusztultak a havasokból, csak a mezői egér főveleg néha jóval a túlgyaordúk régiója felé. A vakondokot, hihetőleg, a nagy számu, örökké

Hirdetési díjak.

Egy négyzetes oszontiméternyi tér ára 3 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a Hirdetési Iroda.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stenbenastei Nr. 3. (Eckhan) der Wollzeile 36. Haasenstein et Vogler (Wallisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenste. és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fevétel irodája Budapest Szervitater 8. sz.

Nyitási csekk.

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

törvényhozások Slavoniának mondják. De az 1790—1-iki országgyűlés az 59. cikkében szintén tévedésből Felső-Slavoniának van elnevezve. Egyik történeti bottás szűlte a másikat. E megység hogyan keletkezése s beavatkozása története, megfantalható az említett művekből. Sajnos, hogy gyakorlati haszna többé nincs.

Ezért is mi lakolunk.

Az így származott s hét századon át országnak csak történeti multjéért nevezett kapcsolott vagy álvettett részekből (Partes adnexae, subjectae), hozzáértve Fiume megyét és a virtualis örökségű Határörvidéket, az 1868. évi XXX. t. cikk Horvát-Szlavon- és Dalmátország nevtől hármas királyságot alkotott az országos lét oly attributumaival, a melyekről b. Jellachich és társai még 1848-ban is aligba álmodtak. A magyar nemzet Krisztus erkölcsét követve: a kitégedő kövel hajt, hajtsd vissza kenyérrel.

Adja Isten, hogy utódaink ne bánják meg.

A horvát-illyr Határörvidék 339 osztr. mfd s 758,758 lélek, e napon véglegesen a hármaskirályságba bekebelezetett, mely addig 334 osztr. mfd területet s 957,332 lelket tett; pedig a határörsg felállításakor a kétes illetőségű megyék több községe csatoltatott a végvidékhez, melyek sorsa most örökre el van döntve. A kis országnak tehát már ma nagysága és népessége meg van kétszereződve.

Bosnia Hercegovina hóvkapcsolása osztrák-magyar közösfügg, ehez is Horvátország tart jogot. A bñságes szerb Vajdaság úgyve az 1865—67. XII. t. cz. által napirendről le van véve.

Ott van még Fiume város és a magyar tengorpartnak az 1868. évi XXX. t. cz. által végleg el nem idezett füge, melynek Magyarországtól elszakítása iránt a horvát megyékben és lapokban csaknem harcias izgatás foly. A horvát aspirációk egy új tárgya ez. Még ki sem tomboltak magukat a Végvidék visszakapcsolása fölötti örömlükben, s már új küzdelem készülnek a horvát szlavon nemzet némely szövívői.

Horvátország magához tartozónak állítja Fiumét illir ősjogra, törvényekre, fegyvertényekre hivatkozva.

Magyarország szintén kiegészítő részének tartja, s a nép rokonszenvenre, közös érdekekre, áldozataira s felséges Mária Terézia királyné 1779. ápril 23-án s Ferencz császár és király 1822. júl. 5-én kelt s a nádorhoz intézett kir. leiratára és ezeknek az 1807. évi IV., az 1823. XII. tezikbe foglalt tartalmára hivatkozik, melyek közül a két kir. leirat lényege ez:

Első. „Mi Mária Terézia... Magyarországnak és a hozzá tartozó országok és tartományok kereskedelmének, a mi eddigelé igen szűk korlátok közé volt szorítva, s ezen — az éhes, juhász-kutyák pusztíták el, melyek a savó és kevés kukoriczakra forrázathból álló sovány élelem mellett, elég gyakran, egerek és madarakból kellett táplálkoznak. De ennek dacára szorgalmas, kitartó buvárunk Csátó J. még a hatvanas években is talált a Retyezát délkeleti oldalán a tavak mellett egy vakondokot.

A madarak száma ezen hideg régióban már oly jelentékenyen megapadt, hogy csak az accentor alpinus s a szilrke silvia cinerea látjuk egyhangú énekeikkel körül-körö repdeni, míg a charadrius morinellus, a havasi víz kis tócsáiban keresgéli a rovarokat s az alacsony fűben és mohában még 2200 méternyi magasban is költ. De ezen magaslatok nálunk is a madarak királyának, a hatalmas szakállas keselyűnek képezik szabad légkörét, mely a Retyezáton ismétlenül lövett, s a fogarasi és radnai havasokon is pontosan megfigyeltetett.

A mélyebb régiókban oly számos rovarok osztályából ezen magaslatokon szintén igen kevés faj fordul elő, és ismét a bogarak osztálya jellemző leginkább azok faunáját. A következő, nagybárra Erdélynek specialis fajai megerősítik a fentebb mondottakat, mint a carabus Fabricii (csak a kecskeközfön), carabus Hoppei, mindkettő igen szép változatokkal, nebria carpathica, leistus gracilis és alpiola, trechus nigrinus és banaticus, byrrhus regalis maryehus transylvanicus, chrysomela athena, carpathica nivalis és plagiata s még sok más.

A puhányok rendje hasonlóképpen itt is, habár nem számos, de annál jellemzőbb fajokat tintet fel, mint a gyenge vitrina pilcosa a barczasági havasok legmagasabb csúcsán, s a fekete csiga helix aethiops a fogarasi havasok magasán fekvő tavaián, fel a havasok legmagasabb csúcsáig, s a fehérfoltos helix Schmidtii a Bu-

élet fenntartására szükséges mindenféle termény-nyel, a föld bántulatos termékenysége s a természet kedvezése által dúsán megáldott — ország gyarapodására és diszére egyedül látszott hiányzani, azon tengeri kikötőknek és tengerpartnak, melyek rövid ideig ausztriaiaknak tartattak, de ősi jog szerint Magyarországhoz tartoztak, visszacsatolása által, sőt kegyelmünk és jóakarunk különös tanúságul magának Fiume városának és kikötőjének is bekebelezése által új alakot kívántunk adni, s igen kedvelt magyar nemzetünk iránti anyai indulatunk örök bizonyosságaképpen annak mintegy alapját megvetni. . . . Beleegyeztünk tehát, hogy Fiume kereskedelmi város kerületével együtt ezentul is Magyarország szent koronájához kapcsolt külön testnek tekintessék, és mindenképpen így igazítsassék s a másikkal, a buccarai kerülettel, mely t. i. eleitől fogva Horvátországhoz tartozott, semmiképpen össze ne zavarassák. . . .

Második e. „Ő Felsője a magyar nemzet iránti cs. kir. kegye és kegyelmessége bővebb tanúságul s annak külországokkal való kereskedelme gyarapítása tekintetéből kegyelmesen elhatározni méltóztatott, hogy a Száván túli részek és a magyar Tengerpartvidék, a mint a francziák betörése előtt Magyarországhoz tartoztak, adassanak vissza és abba bekebelezessenek be. . . .

Az a így foglaltatott az 1807-ik tezikbe: „Ő Felsője beleegyezésével, az ország kk. és rr. forró óhajtatásának tovább nem késleltetése tekintetéből, Fiume városa és kikötője, melyet a felsőleges császárné és királyné Mária Terézia külön kir. oklevél által már az országba bekebelezett, ezen törvények által ahoz tartozónak nyilvánítatik. Egerszermind az országgyűlésen Fiume város kormányozójának a főrendeknél, követeinek a kk-nál és rr-nél illő ülés és szavazat fog adni.”

Ez az 1823-ki tezikben így erősített meg: „Mintán ő Felsője a Száván túli, ugyeintén a tengeremléki részeket, melyek másképp „Magyar Tengerpartvidék“ név alatt ismeretesek, s az 1809. évi háború által elszakítottak, azoknak szerencsés visszaserzése után pedig az ország szent koronájához visszacsatolva, s az 1809. előtti állapotba visszahelyezte volna: a kk. és rr. ezen visszahelyezést a késő utódok emlékeztető törvénybe ígdtatni határozták.”

Az 1848. V. tezikben Fiumének a magyarországi alsóházba képviselőküldési jog adott, a XXVII. tezikben belső szervezete is megállapított, Buccaritól külön választva, mely akkor szintén önállóságot nyert.

Hogy sem a korábbi ellenkező rendeletek és törvények, sem az 1848. évi katonai elfoglalás és alkotmányellenes birtoklás Magyarország alkotmányos jogára nézve hátrányos nem lehet, elég bizonyíték az idézettek kivétel, a most uralkodó koronázott király és az ország által az 1869-ik évi XXX-ik törvény 66. §-ában kifejezett azon legutóbbi közhatalozat, mely így hangzik:

„Horvát-Szlávon-Dalmátországot területéhez tartozónak ismeretük el: 1) Mindazon terület, mely jelenben Buccari városával és kerületével együtt Fiumevármegyének tartatik, Fiume kerülete kivételével, a mely város, kikötő és körület a magyar koronához csatolt külön testet képez, s melynek, mint olyannak, külön autonómiaja s erre vonatkozó törvényhozási és kormányzási viszonyaira nézve Magyarország országgyűlése s Horvát-Szlávon- és Dalmátországot országgyűlése és Fiume városa közt, különtégy tárgyalások útján közös egyetértéssel lesz megállapodás eszközöndő.”

E jog oly világos és erős, hogy vitakozni felelté igen, de megőrizni nem lehet.” Magyarország ez ügyet sem nem halogathatja, sem

*) Megolvasandó: Szalay Lászlótól: Fiume a magyar országgyűlésen, 1861. Pesty Frigyes ily című műtőben: Az eltűnt régi vármegyék. 1880. II. kötetében a 348—363. lapon.

cses déli lejtőjén az egyedül itt előforduló balae cyclostoma társaságában, azután a Buceces-nál összes sziklafalain, s a bihari hegycs. „Piatra arse”-ján honos balae livita, végre a Királykővön sokféle variációban előforduló clausilia fusiana, mely utóbbi egyuttal jobb- és balfelé facsarodó alakban fordul elő.

A telerődés ezen különféle irányja Erdélyben többféle fajnál fordul elő és pedig nem csak egyes darabokon, hanem többnyire az összes egy és ugyanazon helyen előforduló példányokon. De még nincsen megállapítva, hogy a mérs és conglomerat sziklák fekvése egyedül az oka ezen tűnőmenyeknek, melyek oldalán ezen csigák tanyáznak, vagy pedig ezen szikláknak fekvése a naphoz okozza-e.

Ha az eddig elmondottakkal erdélyrszi kárpataink állatvilágát halvány vonásokban festettem a rendelkezésükre álló tudományos elmunkálatok és több mint negyven évi saját kutatásaim nyomán, legjobban saját magam vagyok meggyőződve annak tökéletlensége és hiányosságáról, de tudatával bírok annak is, hogy épen ezen feltűnő török későbbi buvárokat s a remélhetőleg mind számosabbá gyarapodó, külföldi utasokat is buzdítani fogja, hogy azok kipótálására minél hamarabb hozzá járuljanak.

S nevezetesen az utóbbiak a kevés jobban kikutatott állatok osztályából kiemelt néhány jellemzőbb állati alakokból is már meggyőződhetnek, minő sok ritkaságot és sajátosságát képes nyújtani a természeti kincsekkel oly bővön megáldott felföldünk. Azoknak pedig, kik az elmondott rövid vázlatból még nem merítették volna a tapasztalatot, csak azt kiálthatjuk: jöjjetek s győződjetek meg magatok.

Némethöl —r.—6.

az engedékenységekben tovább nem mehet önmegrontása nélkül. A Horvátországban irányadó radikál párt, lapjaiban szinte oly oktalannul mint hálátlanságot tanusitva, az 1848—49. évi hangot és modort vette fel irányunkban; úgy látszik, kész lenne ma is a nép durva szenvedélyeit s az uralkodó ház féltékenységét költeni fel, megtelekezve azon tiszteletről, melylyel az anyaország iránt viseltetni tartoznék, azon ország iránt, melynek köszönheti oly mértékű önállóságot és alkotmányos szabadságot, a mivel a világ egy szláv ajku népe sem bír, s azon jóllétet, melyhez Magyarország évenként százszereket járul, és nem fontolva meg, hogy most nincs torradalom, s a magyar nemzetet uralkodó házával a legbensőbb s legalkotmányosabb kötelek fűzi össze egy mindkettőre nézve hasznos érdekközösségbe.

Álljon meg tehát Magyarország mindenne elhatározottan a törvény mellett, és a kétségbevonatlan jog terén, követelje kormányától a parlament az idézettek alapján Fiumének Magyarországra véglegesen bekebelezését, s a már tovább nem tűrhető ideiglenességek és a kedélyek nyugtalanságának megszüntetését. A küldöttség alakításának meg s a részletek iránti terv, ha egység nem jó létre, terjesztessék a király és korona elhatározása alá. A király Európa által is elismert igazságszeretete és nagylelkűsége, valamint törvénytisztelete nem enged abban kételkedni, hogy ő Mária-Terézia és Ferencz császár felsőleges elődeinél, a magyar nemzet és annak kereskedelmi gyarapodása és örök időkre megalapítása iránt tanusított, s a maradek hálás emlékeztető törvénybe ígdtatni gondoskodó szeretetbe hátrább nem marad, s ez uralkodói ténye által míg Magyarországot halála kötelezi, egyszersmind a horvát-szlávon követelményt is királyi elhatározásának igazságos voltáról megnyugtatta.

(Vége küv.)

A flumeiek Budapesten.

(Harmadik nap.)

Reggeli 8 órákor sorakoztak flumei vendégeink a vigadó előtt, hogy kivonuljanak a kerepesi sírkerthez Deák Ferencz sírját megkoszorúzódnak. A flumeiek gyalog mentek a Károly kaszárnáig, hol a közüti vaspálya-társaság 8 külön kocsija várta őket.

Midőn vendégeink a kerepesi temetőbe értek, nagy nemzeti zászló körül — mely 1848. feliratot viselt — csoportosultak és ezalatt vonultak a Bathány mauzóleumához, hol tudvalevőleg Deák Ferencz tetemei ideiglenesen nyugszanak.

A Száván először után a szász Viktor flumei illetőségű budapesti egyetemi hallgató kószorú kezébe tartva lépett elő és a jelenlevők hűz beszédet intézett.

E beszéd után Fletzer Ferencz lépett elő és erőteljes hangon szavalt a Vörösmarty „szózatát” olasz fordításban. Utána dr. Gretich gimnáziumi tanár ismét a flumeiek nevében olasz nyelven fejezte ki Deák Ferencz iránti tiszteletét, s végül Fűredi Antal joghallgató az egyetemi ifjúság nevében szónokolt.

A „Hymnus” elneklése után, — mely e kivonulási ünnepélyt berekesztette — a flumei vendégek ismét a lövonatu kocsiakra ültek és a Károly kaszárnához visszatértek s innen a város nevezetességeinek megtekintésére indultak.

Legelőször is a közvághidhoz mentek a Károly-köruton, Calvin-téren, illői uton át. A közvághidnál Szimely Dezső a közvághid igazgatója vezette a flumeiket körül, kik a legnagyobb érdekléssel nézték meg az összes helyiségeket, főképp lekötötték figyelmüket a vágó kamrák és az amerikai mód szerint berendezett jégvermek.

Több mint egy félórás időzés után, miután Szimely szíves kalauzolását megköszönték, az illői uton, Károly-köruton, váci-uton, sugár-uton — hol az új operaház, a művészek háza kötötte le figyelmüket — és Stefánia uton keresztül a városligetbe hajtottak s itt a városi vendéglőben rövid időre megpihentek. E vendéglőben a friss gyűlőshöz jó bor és hideg sűr várta vendégeinket, kik nem tudták eléggé dicsérni a magyar konyha izletességét és a magyar borok jóságát.

A városligetből visszatérve a sugártér és gyár-utczán keresztül a kocsi vendégeikkel az osztrák államvaspálya szép indóházához hajtottak, mely nem csekély mértékben megnyerte tetszésüket. Innét az omnibuszok a szállókba vittek a flumeiket.

Az egész köruton a flumei vendégek a legszíveleesebb órációk tárgyai voltak, minden ház ablakából kendeiket lobogtattak utánuk és az utczán járó-kelők kalapot emelve megéljenézték vendégeinket.

A vendégek rövid pihenés után, déli egy órákor a Hungaria földszített udvarán, terített asztalokhoz ültek.

A felhangzott éljenzés és pohárcsengés lecsillapulta után, Ciotta János flumei podesta mondott igen hatásos olasz beszédet, melyben köszönetet mondott a lelkes fogadtatásért s hangsúlyozta, hogy a flumeiek soha sem fogják feledni ama szép napokat, melyet hazájuk fővárosában, a szép Budapesten töltöttek. Beszédő végén éltette a magyarokat a Budapest lakóit.

A villásreggeli végével (2 és fél órákor) a társaság oszlani kezdett, de az előcsarnokban a jelen volt fiatalság hangosan tiltakozott a távozás ellen. „Ballare”, „Ballare”, „tánczoljunk”, hangzott vegyesen, s a szőp flumei nők engedtek is a kérelemnek. Pár perc múlva mintegy 15—20 pár jelent meg az első emeleti díszteremben, s cigány csakhamar kertlővén, gyorsan a tánczhoz láttak. Volt sebes polka, monferina, csárdás, rezgőpolka, s végül ismét csárdás. Ezzel a rögtönzött táncmulatság véget ért, mert a bucsu órája érkezett el. „Adio belle signorin!” hangzott fel a búcsúzó, s a tánczosok busulva vezették le tánczosnőiket a készen álló kocsihoz. Aztán — pattant az ostar s a lovak gyorsan rüptették a vendégeket a déli vaspálya indóház felé.

A déli vaspálya indóházában gyülekeztek össze a vendégek és kísérik, hol a Berkes zenekara játszott. Csakhamar tánczra perdült az egész fiatalság s járta a csárdás és a „manferina.” Ez utóbbira a flumei hölgyek tanították meg a fővárosi ifjakat. Egyik-másik kisé remegve fogott a tánczhoz, melyet még sohasem látott, de a többiek példájára végre a félénkebbje is neki bátorodott.

Nem mindannyi vendég utazott el, csupán a fele, a másik fele még „inkognito” itt maradt és csak szent István nap után megy el.

A második esendítés után jelent meg a peronon Ciotta podesta, kit szűni nem akaró éljenzés kísért utójában, a mint a kocsi sor mellett végig haladva, bucsuzott el a távozóktól.

A főváros nevében a hölgyek igen csinos virágbokrékat kaptak emléklül s a kik esetleg még nem kapták meg, azoknak ez alkalommal nyújtotta át Ráth főpolgármester és Országh Sándor.

A budai dalárda testületileg jelent meg a bucsuzáshoz s a peronon foglalt állást, hol az utolsó percekben több népdalt énekelt, majd a „Szózat”-ot, mit a jelenlevők kalaplevére hallgattak végig. Ismét népdalok következtek, melyek újabb tetszésajzt idéztek elő. Némely ismertebb népdalt a flumeiek is együtt énekeltek.

A dalárda elhallgatása után a cigány huzta rá; előbb csárdásokat játszott, azután a „Rákóczy-induló”-t és végül a „Kossuth-induló”-t. Ez utóbbiak hangjaira oly szívől eredő, olyan lelkesült és viharos evviva tört ki a távozó vendégek ajkain, a mely mindennél ékeesszólóbban fejezte ki, hogy nemcsak tudnak, de akarnak is magyarok lenni.

Fél hat után hangzott fel a harmadik esendítés, pillanatra csend lett, hogy annál zajosabban, annál viharosabban, annál szenvedélyesebben törjön ki az evviva. A flumei hölgyek kendőkkel, a férfiak kalapjaikkal integtek, miközben a vonat lassan kihalt a pályaudvarról. A vonatot hosszú sor fiatal ember kísérte, kik azt a néhány röpke pillanatot sem akarták elszalasztani, a míg a távozó hölgyeket láthaták, hogy még egyszer futólag megszorítassák azt az oda nyújtott fehér kezét. Azután maradni kell, mert a vonat gyorsabban indul. Az ifjak még egyszer tekintenek bele azokba a mély tűzl ragyogó szemekbe, sóhajts tör elő a kebelből és utolsó bucsuzól felhangzik a kiáltás: „Vivano le ragazze flumane, evviva Fiume!”

Országos nőipar-kiállítás megnyitása.

aug. 16.

Zichy Jenő gróf, a kiállítás elnöke a lapok útján a törv. hatóságokhoz a következő sorokat intézte:

Az országos nőiparkiallítás, mely tegnapelőtt nyit meg, minden irányban oly sikertitnek s nemében oly tökéletesnek nevezhető, hogy méltán költetheti fel az egész ország közönségének figyelmét és közérdeklődését.

A kiállítás sikere azonban csak úgy lehet teljes, ha annak tanúságát a legkövetlenebbül érdekelt körök száma hozzáfértetvő tenni igyekszünk s azoknak alkalmat nyújtunk a kiállítás tanulmányosára, kik hívatva lesznek annak tanúsága a nőközönségnek alaposan és szélesebb örben megismertetni. —

Ez ügyben legtöbbet tehnek a törvényhatóságok és községek. Mindenhatóság és község kioldjon ki 1—2 szakértőt s pedig lehetőleg képzett nevelőnőt a kiállítás tanulmányozására oly célzattal, hogy a kioldított tanulmányaik eredményét saját rcsuk hölgyeivel felolvasások vagy népszerű előadások útján megismertessék s a házi és népi okserű terjesztése és rendszeres fejlesztése érdekében a láttottak alapján és a korm. támogatásával közzeéteendő kiállítási jelentéssel kijelölendő irányelvek fonáln a kezdemyzést, vagy a szükséges intézkedésekre néz a javaslatokat megtegyék.

Hazafias bizalommal ajom a kérésomet a f. hatóságok és községek felémbe, mert eddigi fáradozásaink jutalmát fcz azon eredményben látom, mely a kiállítás uságainak a legszélesebb körben való hasznára fordítása által hazánk nőközönségére s fől nőiparral foglalkozó s arra utalt pórnőkreirulna.

Budapestben, 1881. auguszt. 16.

Gr. Zichy Jenő s. k.

A tegnapi nap folyamán a látogatók száma mintegy 2000-re ment. Ott voltak Zichy Edmund gróf, Zichy Livia grófné, Forgách grófné, Merchtens báróné s Londonból néhány angol vendég. — A kiállított tárgyak közül ismét sok kelt el. Küönösen sokat vásárolt Zichy Livia grófné.

A kiállítási termekben ifjú lányok kinalgatják a kiállítási érmeiket és sorsjegyeket a látogatóknak.

Kolozsvár kiállításáról következőleg emlíkezik meg a P. Napló:

Kolozsvár gyönyörű tárgyai küllön tómet foglalnak el. Azonban Kolozsvár kiállítása legnagyobbbrést a főrangú hölgyek és a leányiskolák tárgyaiból áll, — a polgári elem meglehetősen közönyt tanusított, a mit őszintén sajnálnunk kell.

Kolozsvár kiállítása kicsinyben egészen vizatlukrózi a főteremben csoportosított tárgyakat. Szpecialitásokkal nem rendelkezik, a nép viselétét nem mutatja be s kiállított tárgyai leginkább fényűzési czikkek. Horváth Gáborné egy háznál szőtt asztalterítőt mutat be. A terítő kék alapon sűrűn van fekete, piros és zöld színekkel csikolva, melynek széles mezejében keskeny arany és ezüst szálak vonulnak végig.

Winkler Teréz molra himzett zsebkendőt mutat be. A himzés rózsacsokrokat és guirlandot tüntet fel. Szongótt Józefa színes selyem himzését állította ki. Sok fáradsággal dolgozott, de a színeket nem tudta jól összeválogatni s ez az oka, hogy a himzett kanári madarat senki sem tudja felismerni. Barcsay Domokosné egy bányahunyadi népiesen varrt asztalterítőt, Kabos Gizella egy fekete selyem csipkebetétet állított ki, az utóbbin csak a munka eredeti, az eszme és a rajz külföldi. — A város tanintézetinek gazdag kiállítására más alkalomkor térünk vissza.

Az Egyetértés igen érdekes történetekét közöli a tárlat i látogatójáról:

A csabai osztályában két fiatal nő járt. Kelt ma délután s érdeklődéssel szemléte az alföldi pórnők gyönyörű munkáit. A kiállítás segédtitkára szintén bevetődött e terembe s a két nő társalgásából azonnal megértette, hogy küllországiai. Meglértett rajtuk, hogy szeretnének egyetmást megtudni a szövetek készítése módjáról, de a fonogató paraszteleányka, kihez több kérdést intéztek, nem értette a nyelvüket. A segédtitkár hozzájuk lépett s magát bemutatva, vezetől kinalkozott. A hölgyek örömmel fogadták ajánlatát s az udvarias fiatal ember megmagyarázott nekik mindent tüzetesen. A vendégek nem győzték dicsérni a tárlat csinos berendezését s a benne alkalmazott kezimunkák megépő szépségét.

Egyre azt hajtogatták, hogy soha még csak álmodni sem merték volna, hogy Magyarország hölgyei, kiket csak „regényes hajlamaikról” ismer a külföld, ily nagy szeretettel áldoznak a munka oltárán. Vezetőjük sietett velük megörömetni, hogy a mit hazánkról a külországi írók összeírkálnak, rosakaratu koholmánytól nem egyéb s a haladásnak min ép oly hírei vagyunk, akár a németek, akár a francziák. A hölgyek figyelemmel hallgatták szavait s mikor Lóher Ferencz hírdet könyvéről beszélt, mosolyogva néztek egymás szemébe. Egyikük menteni igyekezett a német író baklövéseit s azzal állott elő, hogy könyvének csipősebb részét nem a saját megfigyése, hanem mások megjegyzeti után írta.

Ezalatt a kiállítás utolsó termébe jutott a társaság, s mivel már későre járt az idő, a hölgyek távozni készültek. A fiatalabbik, egy tipikus német szépség, kezét nyújtá a bőbeszédű vezetőnek s a szavakkal vett tőle bucsut: „Köszönöm uram, hogy oly szeretetreméltó előzékenységgel mutatta meg nekünk kiállításunknak igazán érdekes tárgyait s legyen róla meggyőződve, hogy én, ki magam is tollfogató vagyok, nem tagadom meg önöktől elismerésemet, s ha módját ejtethem, a most látott és tapasztalt dolgokról számot fogok adni a német közönségnek. Különben, hogy valahára nevemmel is szolgáljak, én Lóher Francziska nevelőnő vagyok s unokája annak a német írónak, kinek ön oly halálos ellensége.” A segédtitkár ftlil pirult a név hallatára, de a fiatal nő sietett eloszlalni a zavarát s mosolyogva mondá: „Legyen nyugodt uram, ha nagyatyám valaha még könyvet írt az ön hazájáról, magam leszek a — cenzora.” E szavak után másodsor is oda nyújtá kezét a fiatal embernek s kísérijével együtt eltávozott.

Sürgős javítani valók a vizaknai ib-lanyos sósfürdőknél.

Ezen gyógyhatására nézve a legnevezetesebb orvosok által elismert fürdőknél nemcsak a közkívánalmat s egyes berendezéseket véve, hanem a közérkölség és egészséget is szem előtt tartva igen sok újítást, javítást és létesítést való van meg.

I. Nagyon visszatetsző mindkét nembeli fürdővendégek egy részénél az, hogy itt a Tüküll-tóban, mely gyógyhatása mellett a fürdés élvezetre nézve a legkedvesebbek közé tartozik — a férfiak és a nők együtt fürdőknek; gyakran egyes férfiak és nők által tulon-tul szabad együtt uszkalások, zajos nevetgelések stbi történnek.

Szép, kedves olvasó! a mai kor jelszava: „szabadság, egyenlőség, testvériség” külln a világban s egyes társas körökben, de a vízben mind a három szemérem és illemellenes!

Más tavak sem mentesek egy-egy meglepő, a mennyire élvezetes, annyira illemt sértő intermezóktól.

II. De mit szólnak, mit írjak közegészség szempontjából arról is, hogy küllönösen a Tüküll-tónál fátal árnyékot pihenő hely nincsen; a víz küllőleg nem tisztított, a kabinetekben sok fürdővendég sebkötőjét stb. elhanyja!?

Mindezen visszaélések tekintetében, sok fürdővendég bős óhajja, hogy mennél hamarabb orvoslás történjék.

Bécsi és bunkaresti tudós fürdővendégeink, a mint nálam létők alkalmával nyilatkoztak, lapjaikban ismertetői fogják küllönösen a Tüküll-tó nagyszerű gyógyhatását és azon kimondhatatlan életet, mit ezen tó a benne fürdőknek nyújt; lehet, hogy jövendőben több küllöldi fürdővendégeink is lesznek, hogy a fürdő jövője minél szebb legyen, az államkincstárral pedig jövedelmesebb, s a fürdővendégek közkívánalmát minden részben lehetőleg kielégítő: az illetékes kincstári hatóság által szükséges javítások, újítások és berendezések eszközöndők, mint az már tervben el is van készítve, mint az a lapokban közöltetett is.

Óhajtható, hogy a városi hatóság is a maga idejében a fürdőkől a vasutig levő veszélyes utat megkésztise, hogy kegyvonatok alkalmával ne irtózzanak a Szebenből 2—300-an ki jövő fürdővendégek az őket elnyeléssel fenyegető mély süllyedések és gödröktől.

A nők óhajják azt: hogy az olvasó teremben vagy egy női lap is legyen.

Tegyen az említett küllön fürdőkért a magas kincstár, tegyen a város is, mert a mennél többet tesszen ezen fürdők érdekében, annál több hasznát veszi mind a kettől!

Szentkatalinai Bakk Endre.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. augusztus 18.

— A hivatalos lapból. A vallás- és közoktatástügyi m. kir. minster, a kolozsvári állami tanítóképződi igazgatótanácsba Felméri Lajos egyetemi tanárt rendes taggá nevezte ki.

A vallás- és közoktatástügyi m. kir. minster, Horváth László háromszék megyei főjegyzőt Nagy- és Kis-Küküllő megyék kir. tanfelügyelőjévé egyelőre ideiglenes minőségben kinevezte.

Helyi hírek.

— Urunk királyának, a legalkotmányosabb fejedelem születés napját igaz hűséghez méltó kegyelettel ünnepelte meg városunk. Tegnap este fényben uszott a város, s a lakosság apraja, nagyja az utcákon tolongott. Igen csinosan vette ki magát a város felett s a fellegvár sánczain ragyogó mecsekből kirakott koroná, s benn a városban a legszebben világított épületek közé tartozott a közös hadsereg helybeli parancsnokának nagy magyar tricolórral s nemzeti színű mecsekkel gazdagon díszített lakása. Az utcákat katonai zenekar járta be. Ma 5 órákor reggel ismét a küllön zenekar dalamai költöttek fel a város lakosságát s a delölt folyamában az összes helyben állomásozó gyalogság lovasság és tüzérség tűnőpi díszben nagy tábori misén vett részt a Trencsi-vár terén. Üdvölvések adták a vizhangot ill a jó király életéért mondott főbászhoz. Az így kirukolt katonaság a délcsgz huszárokkal, tüzérséggel s a paripakra kelt tisztikarral valóban festői látványt nyújtott. A polgári hatóságok és hivatalok ugyanakkor a piactéri főtemplomban vettek részt a misén. Itt Stóger Béla szakaszt vezetőse alatt városunk műkedvelőiből vegyes női és férfiak zenekiséret mellett emelte az isten tisztelet ünnepszertéséget.

— A vasuti vonat kíséré személyzet be tosgesgelyző egylete szent István napján szenteli fel ünnepélyesen zászlóját, az indóházban erre a célra díszített teremben. A zászló Cserny A. helybeli derék iparos műhelyében készült s megérdemli a dicséretet. A bordaon vörös nehéz brocatból készült s a lobogót közepén egyfelől a vasutak jelvénye, „röplő kerék,” felette a magyar kir. koronával, másik oldalon fehér mezőben egy vasuti vonat díszitük. A szalagot a zászlóanyá ajándékozta s széles veres és fehér selyemből készült arany felirattal van átvárva. Általában az egész zászló izléssel és csinnal van készítve s mintegy 400 frtba került.

— Baleset. Ma reggel hajnalban egyik vendéglőstünk vízhozó szekere, midőn a Szamos felé vett utban, a katonai zenekar nagy dobjának hangjától a ló megbokrosodott s egy ötven évesnek látszó borsdár levert lábairól, s maga a ló is a földre zuhant. A szegény öregert alátlan vonták ki a szekér és ló alól. Fején és kezén nagy zúzódásokat szenvedett, s miután locsolással öntudatra ébresztették, még volt anyai erője, hogy egy kis támogatást mellett saját lábain vándorogott el a kórházba.

— Időjárás. Európában: a nagy légnyomás (760—763) a kontinens délnyugati ré-

szében, a depressió (750—752) annak északi felében van. Többnyire nyugatias szeleknél, az idő északi felében borus, hűvös helyi esőkkel. Hazánkban: Többnyire délies és délkeleti méréseket szelek mellett a hőmérséklet a nagyobb felében felebb szállt; a légneműs délelelben nagyobb, északnyugaton kisebb. Az idő általában kevés kivétellel derüléssel van. Helyi esők inkább a keleti félben voltak. Az e hó 15-ikén jelzett idő derüléssel végéhez közeledik, s a jövő napokra derüléssel jelleget ilt, s eddig a jövő napokra derüléssel jelleget ilt, s eddig egyre hajlandóbb lesz. Kilátás a jövő időre: Hazánkban: Az északnyugati nagyobb felében helyi esőkkel és zivatarokkal többnyire felhős, borus időt várhatni, erősebb szelek mellett; a délkeleti kisebb részben napos, felhőssel váltó időt csendesebb és szárazabb marad a jövő napon.

Hazai hírek.

— **Fejedelmi adományok.** O császári és apostoli királyi felsége, Királyi-Lehota község tüzárkosult lakosai segélyezésére ötszáz (500) forintnyi, a szoldorfalvai r. kath. kápolna építésére magán-pénztárából 200 frtnyi segélyt legk. adományozott.

— **Az irói kör** tegnap tartott választmányi ülését elhatározta, hogy a komáromi Jókai. ünnepélyen küldöttségileg képviselteti magát. A küldöttség Feleki Miklós elnöke alatt Doi-nay Gyula, Komócsy József és Lauka Gusztáv tagokból áll. Képviselteti magát a kör szegszárdi Garay-ünnepén a nemzetközi irodalmi kongresszuson, mely a jövő hó végén Bécsben tartatik meg. E kongresszus tárgyait, különösen a fordítási jog kérdését, nyilvános értekezleten is megbeszélnek megvitatni. Megemlítjük még, hogy a kör október első napjaiban Leányfalván szüreti mulatságot rendez tagja is azok családjai számára, s e célból külön szőlőt is vásárol. A házigazda e mulatságon Feleki Miklós lesz.

— **Jókai Mór** — írja a Hon — Balaton-Füreden egy nagy történelmi regényen dolgozik, a Rákóczy-korszakból, melyhez régóta gyűjtötte a felvidék helyszínein az ismertető adatokat. A napokban Puskásy Ferenczel együtt kutatja a nemzeti múzeum régiség- és könyvtárát, korrajzi ismeretek végett. Az öt kötetre terjedő regény két hősnője Tizsa Ilona és a szép Szunyoghné, kikről Thaly Kálmán Ocskay életrajzában megemlíti. A regény történelmi hátterét II. Rákóczy Ferencz egyszerű felvidéki hadjárata képezi. Az egész regény stílya egészen az akkori korszak jellező módorában van tartva. S a kor alakjai és uralkodó fogalmai, szokásai plasticus kidombratva, és részletekig követve. Ennél fogva az idegen nyelve fordítás igen nehéz lesz. A német kiadást a berlini „Roman-Zeitung“ számára és külön diszkidásra Janke Ottó kiadó szerezte meg, s a fordítást a szerző felügyelete alatt, dr. Schwarz Armin, a „P. Lloyd“ munkatársa eszközli, kinek már az első kötet át van adva. A regény címe ez: „Szeretve mind a vérpadig.“ Szeptember végéig be lesz fejezve a munka, miután Jókai minden munkáját előbb végül végig a fejében szokta kidolgozni, s mikor már az íróasztalához ül, csak a kész munkát írja le, s ilyenformán néha napokig egy nyomtatott ívet megír.

— **Meghívó.** A magyar orsz. méhészeti egyesület f. év augusztus hó 21-én — vasárnap — délelőtt 10 órakor tartja meg rendes közgyűlését a Köztelken. (ülési ut 25. sz.) A közgyűlés programja a következő. 1) Elnöki megnyitó. 2) Az igazgató alelnök jelentése az egyesület állapotáról és vagyonáról 3) A zárszámadások előterjesztése. 4) A jövő évi költségvetés megállapítása. 5) A választmány kiegészítése és tiszteletbeli tagok megválasztása. 6) Indítványok. Budapest, 1881. évi augusztus 15-én. Kriesch János, igazg. alelnök.

— **Fiumei vendégeink** megérkezése alkalmából Lehár Ferenc a fővárosban állomásozó 33-ik sz. gyalogezred karmestere „La Fiumana“ címűt polkát irt, melyet a kiadó Steiner Károly zenemű kereskedő küld be hozzánk. A csinosan kiállított zenemű — 60 kr. Gróf Szapáry helytartó és Ciotta polgármester uraknak egy-egy diszpédány átnyújtott.

— **Az 1848-9-iki** honvédek tegnapi ülésén Krivácsy József elnök ügye élénk viták után végleg elintéztetett. A gyűlés következő határozatot hozott: „Mintán az ötös bizottság jelentéséből az tűnik ki, hogy a menházi tagok a menházi intézménnyel, élelmezéssel és elhelyezéssel teljesen megvanak elégedve, csupán Krivácsy elnök tulszigoru bánásmódja ellen emeltetett panasz, a választmány pedig az elnök intézkedését a rend fenntartására szükségesnek — mársrészt pedig a szabályokkal egybehangzóknak találta, annál fogva az ötös bizottság jelentése fölött napirendre tér s az elnökséget a további működésre felkérte.“ Azután elhatározták, hogy az országos honvédegygyűlés a szűret miatt nem októberben, hanem november elsőjén tartassék meg.

Vegyes hírek.

— **Drága fürdők.** Franczensbádnál Natalia szerb fejedelemné a Singer-féle fürdőházban tizenkét iszapfürdővet vett, s ezért a fürdőigazgatóság 1400 forintot számított fel. A fejedelem nem fizette ki a követelt összeget, hanem a pol-

gármesteri hivatalnál deponálta a pénzt és a számlát. Midőn a polgármester a fejedelemi vendégek elutazása alkalmával azon reményének adott kifejezést, hogy a jövő szezisonban ismét felkeresik Franczensbádot, a fejedelem mosolyogva megjegyezte: „Igen, ha nagyobb civilizizstát kapok.

— **Borzasztó feleség.** Sablos d'Olon, neban, Franciaországban szomorú családi dráma folyt le. Mérot házaspár évek óta a legrosszabb viszonyban élt egymással. Mult szerdán ujjlag összeeszerentek, mire Mérotné feltette magában, hogy bosszút fog állani férjén. Éjjel, midőn ez utóbbi álomba merült, betakarta és becsavarta őt egy lepedőbe, azt petroleummal öntötte végig, azután meggyújtotta. A szerencsétlen azonnal lángba borult, de dacára súlyos sebeinek, sikerült kibontakoznia a lepedőből és segítségért kiáltott. A segítség azonban már későn jött, mert mire megérkezett, Mérot a borzasztó égési sebek következtében nem sokára meghalt. Neje a tett elkövetése után elfutott és a szomszédban lévő mocsárra ugrott, hol az iszapba belefullt.

— **Száz éves emberek,** Európában jelenleg 288 millió lakos közt 3108 száz éves ember él, ezek közt 1864 nő és 1244 férfi, így tehát a nők a hosszú életben 50 százalékkal haladják meg a férfiakat. A 60, 70 és 80 évesek legtöbbén vannak Angliában, Belgiumban, Dániában és Svájcban, 100 évesek Skóciában és Norvégiában. Franciaországban a hosszú életnek száma évről évre csökken, de azoké, kik a 70 évet elérik, szaporodnak. A 100 évesek hosszú életüket mérsékletességüknek, józanságnak, rendezett életmódjának, minden erőszívalom kerülésének, egészséges foglalkozásának és a fainai életnek köszönhetik.

— **A prágai oseh** színház egéséhez. A prágai lapok még mindig újabb részleteket közölnek a tűzvészről és heves támadásokat intéznek az illetők ellen, a miért hiányzott a kellő felvigyázat. Egy idegen, ki néhány órával a tűzvész előtt megtekintette a színházat, figyelmeztetett arra, hogy a bádósok egy tűzet raktak, de figyelmeztetését tekintetbe nem vették. Az égési romok eltakarítása csaknem két hónapot fog igénybe venni. A tél belléig csak ideiglenes felületet akarnak felállítani, a tulajdonképeni újjáépítéséhez ellenben tavasszal fognak hozzálátni. A sértetlen előcsarnokban a festők folytatni fogják munkájukat. Ma délelőtt a városi tanács színházi bizottsága ülést tartott, hogy a romok elhordásának mikénti módosztatát megállapítsa. Ma délután a biztosító-társulat eszközt a kárelvételt. A gyűjtések a Politikánál 24.993 frtra, a Pokroknál 6933 frtra rugnak. Schwarzenberg Károly horcorg 3000 frtot adott. Cseh gépészek ingyen munkát ajánlottak fel. A németek nagyban adakoznak, az jó benyomást tesz, a cseh körökben. A Pokrok a sorsjegy kölcsön eszméjét pártolja. E kölcsön egy millió forintba ruga.

— **Az orosz gazdálkodás** jellemzésére ismét újabb adatokat tartalmaznak a legutóbbi hírek. Wannovsky hadügyminiszter ugyanis tizes vizsgálatot rendelt el a katonai rakétákról. Egyelőre csak a lábeliket vizsgálták meg s kiderült, hogy minden ötven pár csizma közül csak tizenhárom pár használható. Természetes, hogy azonnal egy külön bizottság alakított, melynek hivatása lesz a visszaéléseket kideríteni. Ez azonban valószínűleg nem fogja megakadályozni, a mi az orosz-török háborúban történt, hogy öt-hat menet után az egész orosz gyalogság meztelán járt.

— **A londoni** rendőrség jelentése 1880-ról igen érdekes adatokat tartalmaz a világváros rendőrségi viszonyairól. A rendőrség létszáma 17.043 emberre rug; van e között 25 főfelügyelő, 603 felügyelő, 922 biztos és konstabél. Elfoglalt 68.654 egyén, köztük 29.868 at részségesség miatt, és 13418 egyént a vagyon ellen elkövetett vétségek miatt. 684 betörési esetben kiitt, hogy felvigyázat hiányából eredtek. A rendőrségi közlegek 28.915 ajtót és ablakot találtak nyitva; elgázolás következtében meghalt 137 egyén, megsebzült 3339 egyén. Elvesztett vagy eltévedt 10860 tíz éven aluli gyermek és 3338 felnőtt egyén. Ismeretlen holttestet 47 et találtak. Végre 29.297 gazdtalan vagy eltévedt kutyát fogtak el.

CSARNOK.

A rudnyai zsidóasszony.

(Henry Gréville-től.)

Nagy sietve utaztunk át Lengyelországban; sürgős dolgaink siettettek utunkat; különben is ennek a majdnem lapos, mocsáros egységnek, mely Minsk s a bothinai öböl között elterült, semmi varázsa, mi az utast tartóztathatná. A falvak s mezővárosok, melyek végtelen egymásután következnek az ut szélén, körülbelül mind egyformák s inkább csak ház- meg kunyhószámra, úgy a templomok mennyiségére s milyenségére tűnnek el egymástól. Nagy szegényünkre legyen mondva, a postaállomások megpillantása nyújtott egyetlen élvezetet, s ebben bizonyára kevés része volt a festőiség szempontjának.

De elég sietős uton lenni, hogy ezer kellemetlen ügy-baj torlódjék egymásra élénkbe.

Az igazat megvallva, e féle ügybajok, tulajdonképen mindig megesnek még akkor is, ha egész kényelemmel, időzgetve tesszük utunkat; csak-hogy ilyenkor meg nem ügyelünk rájuk.

Ez alkalommal azonban bizonyos fatalismus látszott bennünket tildözni, mert minden második lóváltásnál nem volt a postás ló található s néha egy órát, néha fél napot kellett keservesen várunk: a minék különben abban rejlik magyarázata, hogy a magunk utja a jelentéktelenebbek közé tartozott.

A mit a legtrikább véletlenek közé számíthatunk, a legkisebb fenakadás nélkül tettünk jó darab utat egy huzamban.

— Valami rettenő katastropha vár ránk, mondan nevetve utitársomnak, ha csak a sors meg nem elégette a mai napra valót.

Alig fejeztem be szavaimat, midőn a kocsis félig hátra fordult bakján s az ostorhegygyel a mezővároska felé mutatott, melyhez ép közeledőbe voltunk.

— Ég! szolt flegmatikusan.

Valóban rózsaszínű látszadózott egész lent az égálgán, melynek halvány kékjét, azt a bőrvén kék színt, minő az északi vidékek sajátja — a szálló éj kezdő sötétitni. A városka alig körvonakozottán rajzolódott oda a tűzhelyre honnan nagy füstgomolyok emelkedtek, míg az orosz templom felérbádor kupolája mint va ami rosszul ónozott tükör, úgy verte vissza a lángokat.

— Hogy hívják ezt a helyet? kérdém a postakocsistól, ki ép hatalmas korbácsütést mért lovaiba.

— Rudnya, felelt, Rudnya városa.

Minden orosz meg lengyel paraszt előtt három haz már egész város, hogyha a házak templom körül csoportosítva. Rudnyában pedig két templom volt, köztük egy katolikus.

Fogatunk hatalmas vagtattással, érkezett ahoz a fehér, piros, fekete színre tarkított nagy gerendához, minő volt azon időtájt minden falunak korlatja; egy záros egyenruhájú hivatalnok jött ki s beserepet a rendes illeteket; valamit érthetetlenül kiáltott s az ut keresztező gerenda ferdén a magasba emelkedett. Az ily teljesen primitív korlatfajta a kerületbeli országutaknál még többhelyt meg van, bár az orosz állam megvásárolta azon adó illeteket, melyek országutjait terheltek. Postásunk neki tűzelte lovait, ezek maguk is alig vártak, hogy istállóba érhesseken; fohanva vágattak át két vagy három utcát, melyek nagyon piszkosok voltak s következőket se lehetett irtóztatónál egyénekn nevezni.

Ugyanez irányban a tűz helye felé rohant elő egy jajgató tömeg, s csaknem agyon gázoltunk egy feltűzött zsidót, kik hosszú reverendafeljüket feltartva, kétségbeesett jajveszéküket hallatva futottak.

— Valami zsidónak ég a háza, szolt hozzánk a postás, a nélkül, hogy a korbácsolást abba hagyta.

— Miről ismersz rá? kérdé utitársam,

— Érzik a bűdös szirja! felelt a bamba, torkaszakadtából röhögve.

Kocsink hirtelen befordult egy szögletnél, majdnem feldúltunk, s a postaállomás előtt állt meg.

Valóban egy zsidó mézárósnak faháza égett ott, szembe velünk; a szegény ördög butorait hitsorsosai dobálgatták ki a homlokzati ablakon; a tűz ugyanis hátul tütt ki. A homlokzék maga még egész fekete volt. De oly sötét fekete, mi közvetlen lángba borult. A földön itt ott kékcs füstbodorok szivárogtak át, mintegy előre levezve a teljes pusztulást, a mire már nem sokáig kelle várni.

Mig társam lóváltás után nézett, meg utlevelünket láttamoztatta, én az állomás peronján maradtam. Innen, mert a térszín felett felkúld, néhány lábnyira, az egész jelenetet jól lehetett látni.

Lengyelországban nem valami ritka dolog az égés; de mikor valamelyik zsidónak ég a háza, csakis a zsidók futnak segíteni s kibuczkodni, míg a katolikusok mozdulatlan s alkalmasint nem minden titkos káröröm nélkül szemlélik, hogy megy tönkre Ábrahám fiainak „ebul gyűlt szendésje.“

Ezt az embertelenséget, hanem is menti ki, de megmagyarázza az izraeliták kapzsiságát, kik kereskedői ügyességük folytán a maguk kezére kerítik ama rendesen igen szegény, s az országban annyira divatos uszora rendszer miatt még jobban elszegényedett szerencsétleneknek, majd egész jóvedelmét.

A mézárós felesége s gyermekei, kik a térség közepén ültek, éles siránkozással hasogaták a levegőt; itt-ott kutyák csaholtak beleje; kifogott lovaknak csengős hámlukát rázogatták, míg új helyettesítőiknek most akasztottak oldalukra egész sereg csörgőt: mindez kimondhatlan csilingelő kalimpáló lármába folyt össze. Be dugtam füleimet,

E perczben zsidókat vettem észre, kik a czipelt butort hol az ablakon, hol ajtón adogatták ki nagy sietve; a szobát, melyből alig távoztak volt, fehér füst-felhő tölté be, melynek legbátsóbb alján piros fény szűrődött át: a választfal gyult meg. — A zaj hirtelen alább hagyott.

Az ily pillanatokban mindig van valami tünépelyes.

— De jól ég! szolt mellettem egy szürke köpenyes nagy kozák katona.

Rá tekintettem: egy kis cseresnye száju pipából szidogált nyugodtan, nagy kezei lóbáltak, a mint palástolatlan elégtűléssel szemlélte az égést; de szemének pislogása mutatta, hogy kisé jó fél volt palinkázva.

— Jaj vége, vége! kiáltá a mézárós hangja. A tér közepén állott s kétségbeesett tekintet mérejt nyűg családjára. Haját tépdelte, s heves mozdulatától csak úgy repdestek fodros huncutkái.

— Jaj vége!.. visszhangozta a zsidók kara.

— Öreganyámat ben feletem! kiáltott fel a szerencsétlen. — A lengyelek oldaláról erős habota volt a válasz.

(Vége. küv.)

A

„Kelet“ magánláviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Budapest, aug. 18. O felsége születésnapja alkalmából a szokott ünnepélyességek megtartattak. A vártemplomban ünnepélyes isteni tisztelet, melyen a kormány, a polgári és katonai hatóságok fejei megjelentek. Azonkívül valamennyi katolikus és görög templomokban istentisztelet, ugyszintén a zsidó templomban. Kora reggel, üdvölvések dördültek el a budai citadelláról.

Trefort minister, mint a belügyminister képviselője, fogadta a küldöttségeket.

A budapesti országos tanitógyűlés letárgyalta és elfogadta az iskolai feyelemi, illetőleg jutalmak- és büntetések-ről szóló szakbizottság jelentését.

Gleichenberg, aug. 18. Molnár Aladár az éjjel meghalt.

Bécs, aug. 18. Lapcuna B. a legfelsőbb törvényszék tanácselnöke Szlávny minister által átirat útján megbízott, hogy vizsgálja meg a boszniai és hercegovinai törvényszékeket, mennyiben alaposak a mohamedán részről emelt panaszok.

Laibach, aug. 18. Landstrass krajnai virágzó város tegnap teljesen leégett. Laibach környéke el van boritva vízzel az esőzés folytán, termények, burgonya és répa, a lakosság főtápláléka, meg van semmisítve.

Borszék, aug. 18. A király születésnapja előestéjén fűdők fényesen kivilágítottak. Magán házak, középületek fényárban usztak. A Merza-család villája óriási virágcsokokkal, nemzeti színű lampionokkal ékítve, gyönyörűen világítja, legszebb volt mindannyi közt. A tűzijátékot Fischer, 48—49. évi tűzérhadnagy, műkedvelő készítette. Minden egyes mutatóvány: „Éljen a király“ rakétából, a nap, hold feljövetele stb., mind zajosan megtapsoltatott. Salamon János hírneves zenekara a Kölcey hymnuszát játsza s ennek végzetével a közönség zajos „Éljen a király!“ felkiáltásban tört ki. A borszéki főként „Éljen a király“ mécsesekből is ki volt rakva, a transparenten pedig „Éljen Ferencz József legalkotmányosabb királyunk“ felirat állott. A gyönyörű világitás nemcsak Borszék kis községében, hanem bárhol, imponans, meglepő lett volna.

Szent István napján ujjlag fényes világitás, tűzijáték és bál leend, a közeli és távoli vidékről sokan sereglenek Borszékra.

Bécs, aug. 18. O Felsége Taaffe gr. osztrák miniszterelnökhez levelet intézett, melyben a salzburgi, voralbergi és tiroli utazása alkalmából a tartományok jólétének növekedése és a nagyszerű vasuti munkálatok felett legmagasabb megelégedésének ad kifejezést. A fogadtatások szívélyes jellege melyen meghatá az uralkodót, melyek arról győzték meg, hogy a szeretet és ragaszkodás érzelme hatja át a lakosságot uralkodóházzal szemben. O felsége köszönetet mond a lakosságoknak bódolatuk nyilvánításáért és biztositja őt jóakaratóról és további atyai gondoskodásáról.

A budapesti ártúróde hivatalos árjegyzéki

1881. év augusztus hó 17.

Ára 100 kilogramnak Budapestben.

Buza: Bányási — frt. kr. Tiszavidék — frt. — kr. 12 frt 10 kr. Pestvidéki — frt — kr. 11 frt 85 kr. Fehérmegyei 12 frt — kr. 10 frt 10 kr. Bácskai — frt. — kr.

Magyar rozs 9 frt. 90 kr. 10 fr. 15 kr. Takarmány 7 frt. 40 kr. 6 frt 60 kr.

Árpa: 7 frt 55 kr. 9 frt 75 kr. Malata 7 frt 75 kr. — frt — kr.

Magyar zab: 6 frt 10 kr. 6 frt 75 kr. Bányási 6 frt — kr.

Tengeri: 5 frt 80 kr. 5 frt 90 kr. másnenti 6 frt 05 kr. 6 frt 10 kr.

Repeze: káposzta bányási — frt — kr. — frt — kr. — frt — kr.

Magyar köles: 5 frt 65 kr. 6 frt 10 kr.

Szokvány: buza tavaszra szállítandó 11 frt 90 kr. 12 frt — kr. Buza szept—októ berre szállítandó 11 frt 28 kr. 11 frt 70 kr. rozs tavaszra szállítandó 13 frt 25 kr. 13 frt 30 kr. Tengeri szeptem.—október. 12 frt 85 kr. 12 frt 90 kr. Repeze káposzta aug.—szeptemberre szállítandó — frt — kr. — frt — kr. bányásg ulius—janusra szállítandó 7 frt 40 kr. 7 frt 50 kr.

Felölts szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

NYILTTÉR.*)

A „Fonciére“ pesti biztosító intézet. Ezen intézet legutóbbi évi-jelentésében említett tett életbiztosítási üzletágában fogantatandó újításokról, és a mint értesültünk, a viszonyoknak egy, mint a közönség jogos igényeinek megfelelő következő új biztosítási módokat immár fel is vette üzletének keretében: 1. A megtagadhatlan haláleseti ököbiztosítás rövidített díjfizetésével. Az intézet ezen biztosítási módozattal kötelezettséget vállal a biztosítottnak elhalála esetén a biztosított tőkéből annyi részt folyóvá tenni, a hány évi díjrészt a biztosítás kezdete óta lefizetett, feltéve hogy a halál, a biztosításnak 3 évi fennállása után a hadiszolgálatban akár szárazon, akár tengeren, a vagy Európán kívüli történet utazás vagy letelepedés folytán párbaj üngyilkosság, vakmerőség következtében, börtönben, vagy végül bírói ítélet folytán következett be. Ha a biztosított azonban betegség vagy balesetnél fogva a vagy a biztosításnak 5 évi fennállása után, párbaj vagy üngyilkosság következtében halna el, az intézet az egész befizetett összeget fizeti, mígha a biztosítás időelőtti díjzítés beosztása folytán érvényét veszítette, az odaig befizetett díjak visszatérítetnek, ha a biztosított 80-ik életkorát eléri, vagy jogutódainak azonnal, ha előbb halna el. 3. A „Fonciére“ ezenkívül halálesetre biztosított feleinek lehetővé fogja tenni, hogy magukat igen mérsékelt díjak mellett balesetek ellen is biztosíthassák, illetőleg ez intézet bizonyos korlátok között kártalanítani fogja a balesetek által előidézett gyógykezelési kiadásokért, és ezzel kapcsolatban a munkaképesség folytán beállott keresethiányért. 3. A feltehető díjfizetéssel járó kiházasítási biztosítás helyébe az intézet meghatározott tartamot, vagy osztóköbiztosítási módozatot vett fel. Mig az előbbi biztosítási módozat szerint a kedvezményezett gyermeknek elhalála esetében a biztosítás véget ér s csupán a befizetett díjak kamat nélkül térítettek vissza, addig az új tervezett szerint a biztosítás, más gyermekre való átruházás, illetőleg kedvezményezés és a régi díjaknak további fizetése mellett folytatható. Oly esetben, midőn a gondoskodó, bár csak egy díjrészlet lefizetése után halna el, a biztosítás mindamellett minden további díjzítés nélkül érvényben marad és a biztosított tökének idején kifizetésre kerül, tekintet nélkül arra, vajjon a kedvezményezett személy életben van-e vagy sem; holott az eddigi gyakorlatban lévő kiházasítási biztosításnál, azon esetben, ha a kedvezményezett gyermek a meghatározott időpontot el nem éri, a biztosító intézet csupán a beszedett díjaknak visszatérítésére van kötelezve. A „Fonciére“ nek üzleti tervébe felvettéket végre: 4. Tőkebiztosítás egy és ugyanazon üzszegnek esetleges kétszeres kifizetésével. Eszerint a tőke először magának a biztosítottnak fizetetik, ha ő egy meghatározott időpontot elér és másodszor örökösének a nélkül, hogy ezért díjzítés-követeltetnek, ha a biztosított a meghatározott időpont után bármikor hal el. A biztosítási feltételeknél a „Fonciére“ következő kedvezményeket nyújt: Életheosszign tartó haláleseti biztosításoknál a díjzítés „kötözettség“ csak a 85-ik életkoráig terjed, továbbá oly esetben, midőn haláleseti biztosítás már 3 év óta fennállt, azonban a további díjzítés beosztása következtében érvényét vesztené és a biztosított az abba hagyott, utolsó díjzítésétől számított 1 év lefolyása közben halt volna fel: az intézet kötelezi magát oly összeg kifizetésére, melyet az eddig befizetett díjak tökéiséte eredményezett volna, végre érvényes a biztosítás még azon esetben is, ha a halál párbaj vagy üngyilkosság folytán áll be, feltéve azonban, hogy a biztosítás már 5 év óta folyik. A felsoroltakon kívül az intézet még további, a közönség javára szolgáló újításokat léptet életbe: jelesül élet-eseti biztosításoknál, ha 3 évig fennállottak és díjzítési mulasztás folytán, az eddigi gyakorlat szerint, érvényüket vesztenék — az érdeklettek hozzájárulása nélkül, a befizetett díjak arányához tökéstetnek.

*) E rovat alatt megjelenő cikkekért semmi felelősséget nem vállal.

Magyar kir. államvasutak menetrendje. (Keleti vonal.)

Érvényes 1881. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad—predeali irány Kolozsvártól.												Predeal—nagyvárad irány Kolozsvártól.											
Allomások		Gyors-vonat		Személy-vonat		Vegyes vonat		Menetjegy árak				Allomások		Gyors-vonat		Személy-vonat		Vegyes vonat		Menetjegy árak			
		202. sz.		204. sz.		202. 203. 204. sz.		II. oszt.		III. oszt.				201. sz.		203. sz.		201. 203. 204. sz.		II. oszt.		III. oszt.	
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	frt	kr.	frt	kr.			óra	perc	óra	perc	óra	perc	frt	kr.	frt	kr.
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	3	25	5	00	6	50	6	29	4	49	Predeal	Elind.	1	09	—	—	—	—	14	87	10	62
M.-Telegd	"	3	56	5	42	8	17	5	31	3	79	Brassó (Vendéglő)	"	2	16	6	13	7	25	13	63	9	75
Rév	"	4	31	6	24	10	00	4	36	3	12	Földvár	"	2	44	6	52	8	35	12	73	9	09
Csucsá (Vendéglő)	"	5	28	7	28	12	41	2	96	2	12	Apáczá	"	3	03	7	23	9	34	12	12	8	65
Bánffy-Hunyad	"	6	01	8	05	2	13	2	06	1	47	Agostonfalva	"	3	18	7	51	11	00	11	58	8	28
Egeres	"	—	—	8	50	3	30	1	16	—	83	Homoród-Kőhalom	"	3	52	8	41	12	48	10	56	7	54
Kolozsvár (Vendéglő)	Érk.	7	08	9	40	4	58	—	—	—	—	Erked	"	—	—	9	41	2	49	9	45	6	75
Kolozsvár	Elind.	7	18	10	14	8	00	—	—	—	—	Héjasfalva	"	4	54	10	15	4	01	8	79	6	28
Apahida	"	—	—	10	36	8	37	—	55	—	39	Segesvár (Vendéglő)	"	5	07	10	32	4	29	—	—	—	—
Gyéres	"	8	30	12	04	10	54	2	14	1	53	Segesvár	"	5	12	10	52	5	23	8	38	5	99
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Érk.	8	51	12	38	11	43	2	84	2	03	Erzsébetváros	"	5	40	11	31	6	49	7	48	5	34
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	53	12	48	12	23	—	—	—	—	Medgyes	"	6	01	12	06	8	10	6	74	4	82
Maros-Ujvár	"	—	—	12	56	12	35	3	12	2	23	Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Érk.	6	13	12	24	8	38	—	—	—	—
Felvincz	"	—	—	1	03	12	52	3	13	2	24	Kapus (Vendéglő)	Elind.	6	31	12	30	9	50	6	33	4	52
Nagy-Enyed	"	9	17	1	27	1	42	3	67	2	62	Mikeszása	"	—	—	12	49	10	30	5	92	4	23
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Érk.	9	33	1	47	2	17	4	24	3	03	Hosszu-Aszó	"	—	—	1	05	10	54	5	55	3	97
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	40	2	07	3	00	—	—	—	—	Balászfalva	"	7	03	1	25	11	39	5	18	3	70
Karácsonfalva	"	—	—	2	35	3	48	4	90	3	50	Karácsonfalva	"	—	—	1	40	12	06	4	60	3	50
Balászfalva	"	10	09	2	50	4	17	5	18	3	70	Tövis (Elágazás Gyula-Fehérvár felé)	Érk.	7	30	2	06	12	49	—	—	—	—
Hosszu-Aszó	"	—	—	3	07	4	44	5	55	3	97	Tövis (Vendéglő)	Elind.	7	37	2	26	2	18	4	24	3	03
Mikeszása	"	—	—	3	23	5	15	5	92	4	23	Nagy-Enyed	"	7	54	2	48	3	04	3	67	2	62
Kapus (Elágazás Nagy Szeben felé)	Érk.	10	42	3	41	5	44	6	33	4	52	Felvincz	"	—	—	3	10	3	47	3	13	2	24
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	49	3	51	6	52	—	—	—	—	Maros-Ujvár	"	—	—	3	17	3	58	3	12	2	23
Medgyes	"	11	03	4	11	7	42	6	74	4	82	Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Érk.	8	18	3	24	4	09	—	—	—	—
Erzsébetváros	"	11	25	4	44	8	45	7	48	5	34	Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	23	3	34	4	50	2	84	2	03
Segesvár (Vendéglő)	Érk.	11	51	5	22	9	49	8	38	5	99	Gyéres	"	8	47	4	10	5	55	2	14	1	53
Segesvár	Elind.	12	11	5	32	10	33	—	—	—	—	Apahida	"	—	—	5	38	8	11	—	55	—	39
Héjasfalva	"	12	26	5	50	11	15	8	79	6	28	Kolozsvár (Vendéglő)	Érk.	10	7	5	50	8	47	—	—	—	—
Erked	"	—	—	6	28	12	19	9	45	6	75	Kolozsvár	Elind.	10	17	6	28	8	20	—	—	—	—
Homoród-Kőhalom	"	1	29	7	29	2	00	10	56	7	54	Egeres	"	—	—	7	26	10	08	1	16	—	83
Agostonfalva	"	2	04	8	18	3	53	11	58	8	28	Bánffy-Hunyá	"	11	32	8	12	11	38	2	06	1	47
Apáczá	"	2	24	8	51	4	41	12	12	8	66	Csucsá	"	12	05	8	54	1	25	2	96	2	12
Földvár	"	2	44	9	23	5	37	12	33	9	09	Rév	"	12	50	9	52	3	56	4	36	3	12
Brassó (Vendéglő)	"	3	25	10	02	6	48	13	63	9	75	M.-Telegd	"	1	17	10	27	5	43	5	31	3	70
Predeal	Érk.	4	28	—	—	reggel	14	87	10	62	Nagyvárad (Vendéglő)	Érk.	1	45	11	04	6	52	6	29	4	49	

Demjén Ágoston

műlakatos Kolozsvártt.
(Ezelőtt Veress Dániel.)

Ki több nevezetes bécsi és pesti műhelyekben és gyárakban magát kiképezte, tisztelettel kívánja a nagyérdemű helyi és vidéki közönséggel tudatni, hogy minden a lakatosi szakmába vágó

RENDES és MŰ-MUNKÁK,

u. m. Virágtartó asztalok, Luszterek, a legújabb minták szerinti sir- és garádics rácszatok, lépcsőzetek, csinos paluszterek, olvasó támlák:

épületi ajtók és ablakok

vasalások, mindenféle vastetőkhez szükségeltető constructiók, villámhárítók,

finom zárok és templom ajtókhöz ezifrázott pántok

elkészítését vert vagy kovácsolt vasból, gyors, pontos és a legmérsékeltebb. — csaknem az üntött vasból készütekhez hasonló árakban kész elvállalni, s a vidéki megrendeléseket is elfogadván, azokat pontosan teljesíteni.

Lakásom Kolozsvárt, Belszén-utca 12. sz.
(Ezelőtt Veress Dániel.)

Demjén Ágoston.

(305) 14—100

G. L. DAUBE ET CO

közp. hirdetési irodája

a németországi és külföldi lapok részére
BÉCSBEN

és a bel és külföldi minden nagyobb városaiban
Átvésznek mindennemű jelentéseket a világ összes lapjaiba
Szakiratokra, Naptárakra stb.

Pontos elintézés. — Legelőcsőbb szolgálattétel.
Megbízásoknál a lehető legnagyobb engedmény.

(179) lapok névjegyzéke ingyen bérmentve. 21—*

Mária-Celli

GYOMOR-CSEPPEK,

jelesen hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmái ellen,

és feltűnő hatással az étvágyhiány, gyomor gyengeség, rosszszagú lehellet, szelek savanyu felbőgés, kólika, gyomorfuror, gyomorfégés, húgykőképződés, túlságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás, felfújás (ha az a gyomorból ered), gyomorgörcs, székszorulat, a gyomornak túlterheltsége étel és ital által, giliszták, a lép- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen.
Egy üvege ára használati utasítással együtt 35 kr.

Kapható KOLOZSVÁRT Dr. Hintz György, Bíró János és Széki Miklós gyógyszerárakban.

Továbbá: M.-Vásárhelyt Bernády; N.-Szebenben Teutsch; Brassóban Schuster, Kugler, Jekelius, Stenmer; Sz.-Régenben Schaser; Sz.-Ujvárhelyt Konecz A. Gy.-Fehérvárt Nagy I.; Sz.-Szebenben Binder, Reinhardt; Segesvárt Weber; Beszterczén Keresztész; Décsen Roth; Dicső-Szt.-Mártonban Weber; Sz.-Keresztúron Jaeger és Zilahon Weiss, Unger gyógyszerészeknél.

Valamint az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszerárában és kereskedésében.

Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben

Brady Károly,

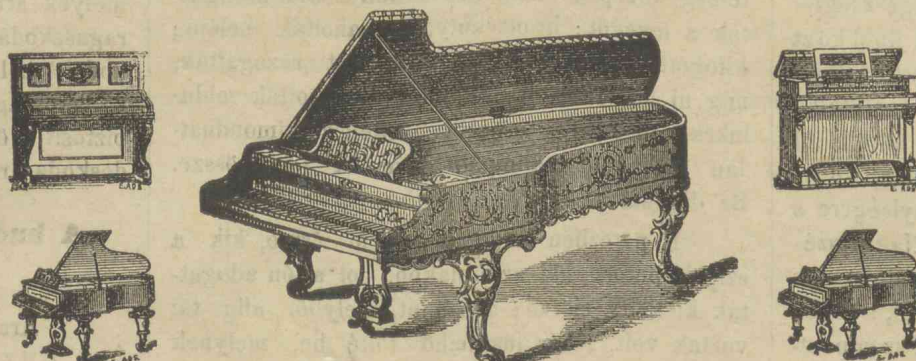
„az őrangyalhoz” címzett gyógyszerárában Kremzierben, Morvaországban. (286) 12—26

könyv- és zenemű-raktár.

Bárhon és bárki által hirdetett bel- és külföldi könyv és zenemű, folyóirat és divatlap azonnal gyorsan és jutányosan kapható vagy megrendelhető néhány nap alatt.

a plébánia épületben a piaci templommal szembe.

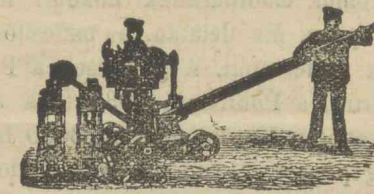
(33) ZONGORA és HARMONIUM RAKTÁR. 36—*

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvártt.

Téglagyár tulajdonosoknak

ajánlom gépeimet gőz- és kézhajtásra mindenféle fal- és tetőtégla-oszlopok stb. olcsó gyártására különösen

folyton működő kézi-téglagépeimet,

melyek más gyártási mód felett jelentékeny előnyöket a nagy megtartást nyújtanak. Ezek kezeletéhez csak 2 embert igényel és 4000 darab kitűnő követ képes előállítani; továbbá igen alkalmasak járda és folyosó kövek, tűzfűzők, salakos téglák préselésére valamint félig száradt kövek utópréselésére. — Előrajzok ingyen.

LOUIS JAEGER gépgyáros, Ehrenfeld-Cölben a/R.

(303)

3—3

Moll Seidlitz-por

Valódi csak,

ha minden dobozon a sas és az én sokszorozott czégem van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindennemű gyomorbetegségek és egészségi bántalmak (mint étvágytalanság, szorulás stb.) vértörölődés és aranyér-bántalmak ellen.

Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik túlságosan étel- és ital-élményt visznek.

Hamisítások bíróságilag üldözöttek

(25) Ára egy lepecsételt doboznak 1 frt. oszt. ért. 03—52

Francia borszesz és só.

A legmegbízhatóbb orvosok a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, úszók, gyulad szemek hűdés és mindennemű sértésénél stb. stb.

Palackban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Dorsch-halmáj-zsirolaj

Krohn Mich és társától
Bergenben (Norvégia-ban).

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelembe előforduló olaj között az egyedüli, mely orvosi célokra használható.

Ára egy üvegen használati utasítással együtt 1 frt. o. é.

FŐRAKTÁR:

Moll A. gyógyszerész,

cs. kir. udvari szállító. Bécs, Tuchlauben.

A t. ez. közönség figyelemztetik csakis Moll-féle készítményeket kérni és csakis olyanokat elfogadni, melyek védjeggyel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak: Kolozsvártt Wolff J., Széki M., Dr. Hintz Gy., Valentiny A. és Bíró J. gyógyszer., Dietrich S. és Csiki testvérek kereskedésében; Beszterczén: Szongott L. Décsen: Nik Fer. K.-Fehérvártt: Fröhlich J. gyógyszer. Brassóban: Jekelius N. gyógyszer. Segesvártt: J. B. Teutsch. Szász-Régen: Böck és Rösler. M.-Vásárhely: Bucher M. Szebenben: Müller K. gyógyszer.